

PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY: PODSTAWY

Część 2: Podejście oparte na szacowaniu ryzyka

W ramach wykonywania zawodu zaufania publicznego zawodowi księgowi odgrywają istotną rolę w walce z procederem prania pieniędzy. Aby mogli to robić skutecznie, muszą uzyskać zrozumienie ryzyka procederu prania pieniędzy występującego na terytorium krajów, z którymi pracują, usług, które świadczą oraz klientów, których obsługują. W tej części omówiono kluczowe podstawy opartego na oszacowaniu ryzyka podejścia do przeciwdziałania procederowi prania pieniędzy dla zawodowych księgowych.

Przepisy krajowe a standardy globalne

Wymagania zgodności, które muszą wypełniać zawodowi księgowi, wynikają z przepisów i regulacji krajowych. Wiele państw opiera swoje wymogi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy na standardach globalnych ustanowionych przez międzynarodową organizację pod nazwą [Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy](#) (ang. *Financial Action Task Force*, „FATF”).

Niniejszy cykl za punkt wyjścia przyjmuje standardy FATF. Samorząd zawodowy jest najważniejszym podmiotem do przekazania szczegółowych informacji na temat wymagań lokalnych w tym zakresie.

Nawet jeśli standardy FATF nie zostały wdrożone do miejscowego prawa, wciąż stanowią najlepsze praktyki dla wszystkich zawodowych księgowych.

Czym jest „podejście oparte na oszacowaniu ryzyka?”

W celu zmniejszenia ryzyka prania pieniędzy zawodowi księgowi powinni stosować „podejście oparte na oszacowaniu ryzyka”. Oznacza to, że księgowi muszą identyfikować, oceniać i rozumieć ryzyka prania pieniędzy, na które są narażeni oraz je skutecznie zmniejszać. Chodzi tu o rozumienie klienta, usług i stosownych systemów prawnych.

Jak stosować podejście oparte na oszacowaniu ryzyka?

Ogólną zasadą podejścia opartego na oszacowaniu ryzyka jest w sytuacji podwyższonego ryzyka zastosowanie wzmożonych środków w celu zarządzania takim ryzykiem i jego zmniejszenia. Zakres, stopień, częstotliwość i intensywność środków zapobiegawczych i przeprowadzanych kontroli powinna być wzmożona w przypadkach scenariuszy o podwyższonym ryzyku.

KROK 1

Zidentyfikuj kluczowe ryzyka prania pieniędzy, które zagrażają Twojej firmie audytorskiej z uwagi na klientów, świadczone usługi oraz rejony geograficzne, w których prowadzisz działalność.

KROK 2

Oceń każde zidentyfikowane ryzyko rozważając prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz wywierany ewentualny wpływ.

KROK 3

Zastosuj odpowiednie procesy i kontrole w celu zmniejszenia ryzyka do akceptowanego poziomu. Zapewnij przeszkolenie pracowników w zakresie stosowania tych procesów.

KROK 4

W odniesieniu do każdego zlecenia klienta, zastosuj skuteczne procedury należytej staranności wobec klienta, proporcjonalne do poziomu zidentyfikowanego ryzyka. W przypadku zleceń dla klientów, które zostały ocenione jako zlecenia o podwyższonym ryzyku, poziom należytej staranności powinien być wzmocniony.

ROZUMIENIE RYZYKA

Zawodowi księgowi powinni rozumieć trzy kluczowe obszary ryzyka przy nawiązywaniu współpracy z nowymi firmami zawodowymi lub przy świadczeniu usług na rzecz klientów:

- **Ryzyko geograficzne**
- **Ryzyko związane z klientem**
- **Ryzyko związane z usługami**

RYZYKO GEOGRAFICZNE

Ryzyko geograficzne to podwyższony poziom ryzyka, jaki wynika z systemu prawnego państwa w odniesieniu do procedury prania pieniędzy. Czynniki do rozważenia obejmują:

- **postrzegany poziom korupcji,**
- **działalność przestępczą, oraz**
- **skuteczność przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy w danym państwie.**

Przeprowadzając ocenę poziomu ryzyka procedury prania pieniędzy w danym państwie, zawodowi księgowi powinni korzystać z informacji dostępnych publicznie, np. informacji publikowanych przez organizacje obywatelskie lub sprawozdań z wzajemnej oceny FATF.

Należy zadać pytanie: *Czy nasi klienci mają siedziby w państwach, które są znane z tego, że wykorzystują je osoby zajmujące się praniem pieniędzy?*

RYZYKO ZWIĄZANE Z KLIENTEM

Ryzyko związane z klientem oznacza ogólne ryzyko prania pieniędzy, jakie stwarza klient.

Profil ryzyka klienta może wpływać na zakres wymaganych kontroli odnoszących się do podmiotów powiązanych, takich jak beneficjenci rzeczywisti klienta.

Nieuzasadniona skrytość klienta i niepotrzebnie złożone struktury własności mogą wskazywać na podwyższone ryzyko, ponieważ struktury spółki, które maskują osoby właścicieli i kontrolę są szczególnie atrakcyjne dla osób zaangażowanych w pranie pieniędzy.

Klient, który prowadzi działalność w branży o dużym ryzyku prania pieniędzy, może wymagać zastosowania wzmocnionej należytej staranności.

Jeżeli klient lub beneficjent rzeczywisty klienta został zidentyfikowany jako Osoba zajmująca eksponowane stanowisko polityczne, potrzebne może być zastosowanie wzmocnionego poziomu należytej staranności.

Należy zadać pytanie: *Czy klient lub jego beneficjenci rzeczywisti prezentują cechy, o których wiadomo, że są często charakterystyczne dla osoby zajmującej się praniem pieniędzy?*

► **Kim jest beneficjent rzeczywisty?**

Pojęcie beneficjenta rzeczywistego oraz podobne pojęcia, takie jak osoby sprawujące kontrolę, ma różne definicje prawne w różnych systemach prawnych. Beneficjent rzeczywisty to osoba fizyczna, która ostatecznie posiada udziały kontrolne w jednostce lub w inny sposób ją kontroluje. Więcej informacji można znaleźć w publikacji [Podejścia do przejrzystości beneficjenta rzeczywistego: Globalne założenia ramowe i poglądy z punktu widzenia zawodu księgowego](#).

RYZYKO ZWIĄZANE Z USŁUGAMI

Ryzyko związane z usługami to ryzyko, że pewne produkty lub usługi wiążą się z większym prawdopodobieństwem wykorzystania ich w celu prania pieniędzy.

Zawodowi księgowi powinni rozważyć przeprowadzenie dodatkowych kontroli w przypadku dostarczania produktu lub usługi, które są bardziej narażone na wykorzystanie w celu prania pieniędzy lub jeżeli istnieje poważne ryzyko, że sam zawodowy księgowy mógłby dopuścić się przestępstwa prania pieniędzy.

Zanim zawodowy księgowy zacznie oferować usługę, która znacząco różni się od jego aktualnej oferty produktów lub usług, powinien oszacować powiązane ryzyka prania pieniędzy oraz odpowiednio zareagować na ewentualne nowe lub podwyższone rodzaje ryzyka.

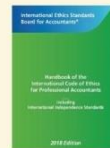
Należy zadać pytanie: *Czy któryś z naszych produktów lub któraś spośród naszych usług prezentuje cechy, o których wiadomo, że często są wykorzystywane przez osoby zajmujące się praniem pieniędzy? Czy charakter i rodzaj zleceń, w zakresie których firma świadczy doradztwo, ze swej natury prezentuje wyższe ryzyko prania pieniędzy?*

► **Skupienie na ryzyku związanym z usługami**

Dalsze części niniejszego cyklu będą poświęcone bardziej szczegółowej analizie każdej z usług.

Zakładanie spółki | Przenoszenie aktywów | Doradztwo podatkowe | Upadłość

DODATKOWE WSPARCIE

W celu uzyskania ogólnych wytycznych dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy, należy zapoznać się z publikacją Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy pod tytułem [Poradnik dla księgowych dotyczący stosowania podejścia opartego na oszacowaniu ryzyka](#). W zakresie zagadnień etycznych zob. [Międzynarodowy kodeks etyki zawodowych księgowych](#). Aby uzyskać szczegółowe informacje na temat systemów krajowych, w tym na temat obowiązujących wymogów regulacyjnych, należy się skontaktować z właściwą zawodową organizacją księgowych.

Niniejszy dokument *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy, Podstawowe informacje: Część 2 – Podejście oparte na szacowaniu ryzyka* opublikowany w języku angielskim przez International Federation of Accountants (IFAC) w październiku 2020 r., został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w listopadzie 2020 r. i jest powielany za zgodą IFAC. Zatwierdzonym tekstem wszystkich publikacji IFAC jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

Tekst dokumentu *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy, Podstawowe informacje: Część 2 – Podejście oparte na szacowaniu ryzyka* w języku angielskim © 2020 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst dokumentu *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy, Podstawowe informacje: Część 2 – Podejście oparte na szacowaniu ryzyka* w języku polskim © 2020 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *Anti-Money Laundering, The Basics: Installment 2 – A Risk-Based Approach*, October 2020.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z Permissions@ifac.org.

Przetłumaczony przez:

529 Fifth Avenue, New York 10017
www.ifac.org | +1 (212) 286-9344 | [@ifac](#) | [in](#) company/ifac

www.icaew.com
[@icaew](#) | [in](#) company/icaew